

PRACOVNÍ LIST BEZ UČITELE

II. STUPEŇ ZŠ; STUDENTI PRACUJÍ VE DVOJICÍCH/TROJICÍCH
DOBA NÁVŠTĚVY: 100 min.

Vítejte v MUZEU KOMUNISMU!

Určitě jste už někdy navštívili muzeum. Asi tedy víte, k jakému účelu takové muzeum slouží. Pokud nevíte, trochu vám pomůžeme. Muzeum se v první řadě snaží shromažďovat různé předměty a informace o člověku, jeho životě a prostředí, ve kterém žije a tvoří. Právě jste vstoupili do muzea, které si dalo za cíl shromáždit a zachovat co nejvíce předmětů, které nám mají připomínat život v naší zemi v minulém století. Věřte tomu, že tato doba byla hodně jiná oproti té, ve které žijeme nyní. V druhé polovině tohoto století definoval život všech našich předků takzvaný **KOMUNISMUS**. Už jste někdy/někde slyšeli toto slovo? Před vámi je výstava, kterou musíte prozkoumat, abyste lépe porozuměli jeho významu. Tak pojdte na to!

NÁVOD: Vaším úkolem bude postupně hledat odpovědi na položené dotazy. Všechny naleznete ve výstavě - čtěte texty, na které vás navádíme, a dívejte se kolem sebe na zdi a obrázky, které zmiňujeme. Čtěte a dívejte se!

ČESKOSLOVENSKO

(text: Vznik Československa + Třicátá léta a budování opevnění + Mnichovská dohoda a okupace)

1. První úkol je snadný. Dokážete z textu vyčíst kdy a na jakém území vzniklo Československo?
2. Určitě víte, že prvním prezidentem nové republiky byl:
3. Pokud to nevíte, rozhlédněte se po výstavě, určitě to zjistíte – podle textů nebo obrázků. Důležité je, že právě pod jeho vedením nová republika vzkvétá. Ale ani on, tak jako nikdo tehdy, nedokázal zabránit velké krizi a problémům, které nastaly ve 30. letech. Dokážete ve výstavě některé najít a pojmenovat?
4. Společná země Čechů a Slováků netrvala dlouho. Dokážete zjistit, kdy dochází k prvnímu rozdělení Československa? Nebo to víte?

5. Jaká důležitá historická událost vypukne rok po tomto rozdělení? V tomto století dostala označení jako druhá v pořadí. Na jejím konci se Československo opět spojilo v jednu republiku. Za nedlouho po skončení zmiňované události ale převezme moc v republice strana, jejíž dějiny se začaly psát v roce 1921.
6. Dokážete zjistit, jak se tato strana jmenovala?

KDY A JAK TO CELÉ ZAČALO?

(text: Otcové komunismu + „Sovětský svaz - náš vzor!“ a Americký rival)

7. V roce 1848 vzniká dokument známý jako Komunistický manifest. Dokážete z textu vyčíst jména lidí, kteří ho napsali?
8. Tento dokument měl inspirovat lidi k tomu, aby měnili svět kolem sebe – tuto změnu označuje slovem *revoluce*. Víte, co toto slovo znamená?
9. Revoluce je moment, kdy se občané státu rozhodnou změnit způsob jeho fungování. Dokážete zjistit, kdo a kde realizoval první úspěšnou komunistickou revoluci?
10. Právě tento stát se stává vzorem pro Československo. Co po něm napodobuje? Zkuste to zjistit ...
11. A teď je důležité se zeptat taky na symboly. Symboly fungují jako loga nebo značky – lidé si s nimi spojují nějakou věc. Jaké symboly spojujeme s komunismem? Rozhlédněte se kolem sebe a zkuste napsat alespoň tři. Začněte např. barvou a hledejte dál:

PTÁME SE PROČ

(text: *Stalinův pomník + Kolektivizace + Hutní průmysl*)

12. Pomalu postupujeme ve výstavě dále. Teď je vaším úkolem zjistit, kdo to byl Josif Vissarionovič Stalin?
13. Určitě taky hravě určíte, kde žil a vládnul.

14. Přečtěte si celý text věnovaný pomníku, který kdysi existoval na pražské Letenské pláni; to je na místě, kde dnes najdeme známý Metronom (Kyvadlo, na fotografii vlevo).
15. Byl se tam již někdo z vás podívat? Zjistěte, co za sochu na tomto místě bylo kdysi. Pečlivě prozkoumejte její velikost. Kdyby to bylo na vás, jakou sochu zde postavíte dnes vy a proč? Každý запиšte svůj nápad.

16. Teď vás čeká jedno cizí slovo. Zkuste zjistit, co je to „kolektivizace“?
17. A poslední dotaz, který pro vás v této části máme, se týká naší přírody. Zjistěte, co způsobil důraz na těžký průmysl v druhé polovině minulého století ...

SPORTEM NEJENOM KE ZDRAVÍ

(text: *Sport + Spartakiáda*)

18. Komunistický režim zasahoval do všech oblastí života společnosti – nevyhnul se mu tedy ani sport. Právě sport, díky své popularitě, byl pro komunismus velice důležitý. Sloužil podobně jako výše zmiňované symboly. Například: cílem sportovců je zvítězit, ale v případě sportovců z Československa bylo důležité také speciálně porazit sportovce z jakých zemí?

19. Přišel čas na největší akci. Zkuste zjistit, co to byla Spartakiáda?
20. Taky dohledejte, kolik se jí přibližně účastnilo sportovců/cvičenců a na kterém speciálním místě v Praze se konala...
21. Víte, k jakému účelu slouží toto místo dnes? Nevíte-li, nevádí. Ale pokud víte, tak se zkuste zamyslet taky nad tím, jak byste toto místo využili vy. Nezapomeňte si své nápady poznamenat.

OD ARMÁDY K POLICII

(text: Branná výchova + Studená válka + Tajná policie + Politické procesy)

22. Doba komunismu byla složitá. Na jedné straně vypadalo všechno v naprostém pořádku, ale na straně druhé existovalo velké bezpráví a mezi lidmi byl šířen strach. V té době fungovala armáda, která měla lidi chránit, ale na jiném principu než dnes. Teď se dozvíte, co tvořilo její důležitou složku. Začněte tím, že zjistíte, co je to branná výchova?
23. Čtěte dále a zkuste dohledat, s jakými riziky byla spojována potřeba branné výchovy? Jaké nebezpečí hrozilo obyvatelům?
24. Byly tyto hrozby reálné?
25. Armádu potřebujete v první řadě pro válečný konflikt. Víte ale, jaký konflikt se označuje spojením „studená válka“?

26. Armáda chrání lidi před nepřítelem zvenku. Policie by měla chránit občany před nepřítelem zevnitř – měla by zatýkat kriminálníky a zločince a poslat je před soud. V komunismu to často bylo naopak. Právě pro tyto účely sloužila tzv. tajná policie. Zjistěte, jakou se označovala zkratkou a co tato zkratka znamená. Dále najděte, co bylo jejím úkolem, a taky si poznamenejte, jaké dvě vyšetřovací metody používala...
27. Co vám říká jméno „Jáchymov“? Co to bylo za místo?
28. Víte, kdo byla Milada Horáková? Jak dopadl její soudní proces?
29. Zamyslete se nad tím, proč ji komunisté museli popravit. Umíte si představit, že by se podobná situace mohla u nás zopakovat? Co by se muselo stát?

CHCEME SE UČIT

(text: Perzekuce a kádrování + Škola)

30. Teď je na řadě, abyste zjistili, jaké to bylo učit se. Odhalte tedy, co usnadňovalo přijetí na vysokou školu.
31. Opět zkusíme jedno cizí slovo – co znamená pojem „kádrování“?
32. Zajděte dál a podívejte se do třídy. Umíte přečíst písmo na tabuli? V čem se liší od toho, kterým píšete dnes? Až budete doma, tak se zeptejte rodičů, jak se toto písmo jmenovalo a jestli ho umí používat (vyfoťte si ho, nebo přepište).
33. Rozhlédněte se po třídě ještě pozorněji. Najdete dnes někde ve škole glóbus? Uvažujte o tom, co všechno máte ve škole dnes vy. Zkuste popsat ty věci, které jsou ve vaší třídě jiné oproti těm, které vidíte před sebou.

ROK 1968

(text: Zlatá šedesátá + Pražské jako + Srpen 1968)

Gratulujeme, pomalu, ale jistě se blížíte na konec výstavy. Jsme rádi, že jste se dostali až sem. Teď bude vaším úkolem zjistit, kdo byl Alexander Dubček a co se mu povedlo, když vedl komunistickou stranu v roce 1968?

34. Rok 1968 byl klíčový nejenom pro východní, ale taky pro západní svět. Co se stalo v tomto roce v USA?

35. Jaká důležitá událost se odehrála v Československu dne 21. srpna 1968? Zkuste ji stručně popsat.

ROK 1989

(text: Sametová revoluce + Pád Berlínské zdi)

36. Na závěr se podíváme na rok, kdy se všechno změnilo. Nejdříve ale zjistěte, jak dlouhá byla Berlínská zeď? A co symbolicky rozdělovala?

37. Když víte, jak byla dlouhá, kde se nacházela a co rozdělovala, zkuste ověřit, co symbolizovalo její zbourání?

38. Co si připomínáme každý rok 17. listopadu? Pokud to nevíte, zeptejte se svého učitele a taky doma rodičů a prarodičů. Porovnejte si, co vám kdo řekne.

Jak vidíte, v době KOMUNISMU nebyl život vůbec jednoduchý – ani pro obyčejné lidi (dělníky), kvůli kterým vznikl a kterým se snažil pomoci k lepšímu životu; ani pro umělce (vzpomeňte si například na příběh památníku na Letenské pláni); ani pro lidi, kteří s ním nesouhlasili a nahlas to řekli (všechny ty vymyšlené soudní procesy, mučení, útoky do zahraničí); ani pro politiky, kteří se ho snažili změnit (A. Dubček). Komunismus se často obracel proti lidem, o které mu primárně mělo jít. Proto tento systém označujeme za **TOTALITNÍ** – vládl neomezenou a nekontrolovanou mocí. Je důležité si to připomínat, a proto vám děkujeme, že jste s námi dnes absolvovali návštěvu našeho muzea, a těšíme se na vás zase někdy příště!

